
Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

UMETNOSTNA ZGODOVINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 29. avgust 2024

SPLOŠNA MATURA

DEL A**Izpitna pola 1****1. naloga: Rimska antika**

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	♦ grška kultura ♦ etruščanska kultura	Za oba pravilna odgovora 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.2	5	♦ slika 1.1: tempelj ♦ slika 1.2: amfiteater ♦ slika 1.3: slavolok ♦ sliki 1.4 in 1.4a: slavilni steber ♦ slika 1.5: akvedukt	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.3	1	♦ beton	Za dva pravilna odgovora 1 točka.
	1	dve od: ♦ lok ♦ obok ♦ kupola	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.4	1	♦ vladarjevi / cesarjevi vojaški uspehi / zmage	
	1	♦ cesar Avgust	
	1	♦ cesarski propagandi / politični propagandi / slavljenju vladarja	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.5	1	♦ freska ♦ mozaik	Za oba pravilna odgovora 1 točka.
	1	dve od: ♦ Emona ♦ Celeia ♦ Petoviona	Za dva pravilna odgovora 1 točka.
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.6	1	♦ Egipt ♦ fajumski/mumijski portret	Za oba pravilna odgovora 1 točka.
	1	♦ enkavstika ♦ slikanje z voskom	Za oba pravilna odgovora 1 točka.
Skupaj	2		

2. naloga: Romanika – zmagoslavje cerkve

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	ena od: ♦ Cluny ♦ Stična	
	1	ena od: ♦ verska ustanova, v kateri živijo redovniki ali redovnice ♦ ustanova, namenjena izolaciji od zunanjega sveta, da se lahko posvetiš duhovnemu življenju in kontemplaciji	
	1	ena od: ♦ Prvotno so nastajali za širjenje krščanstva, zato so pomembni za izdelavo in prepisovanje knjig. ♦ V samostanih so ohranjali antično dediščino, latinski jezik, pismenost, glasbo in likovno umetnost. ♦ Pomenili so središče kulture, izobrazbe, rokodelskih spretnosti in gospodarstva, ker so bili samooskrbne ustanove. ♦ Skrbeli so za romarje, popotnike, bolne in reveže.	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.2	2	dve od: ♦ dormitorij ♦ refektorij ♦ križni hodnik / klaustra ♦ kapiteljska dvorana ♦ skriptorij ♦ gospodarska poslopja (kovaška delavnica, mlin, hlevi ...)	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.3	1	♦ benediktinski	
	1	ena od: ♦ cistercijani ♦ kartuzijani	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.4	1	♦ zaradi bogato likovno okrašene inicialke	
	1	ena od: ♦ okrasje je sestavljeno iz vzorca vitic in bogatih barvnih ploskev ♦ črka označuje začetek poglavja ali odstavka, besedila ♦ uporabljene so tri barve ♦ za podlago je uporabljen pergament ♦ okrasje je bogatejše, kot ga dovoljujejo redovna pravila ♦ delo je nastalo pod roko menihov kot laikov	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.5	1	♦ slikarstvo nima samo dekorativne naloge, ampak ima tudi didaktično funkcijo, predvsem približevanja vsebine nepismeni publiki	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.6	2	dve od: ♦ hierarhična perspektiva ♦ nizi/registri ♦ ploskovitost ♦ poudarjena kontura ♦ vertikalna perspektiva ♦ stilizacija, geometrizacija oblike ♦ togost, simetrija ♦ frontalnost ♦ intenzivne barve enotnih tonov ♦ horror vacui ♦ podrejanje arhitekturnemu okvirju	
	1	ena od: ♦ bizantinske umetnosti ♦ knjižnega slikarstva	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.7	1	♦ Maiestas Domini/Kristus v slavi	
	1	ena od: ♦ Kristus, obdan z mandorlo ♦ Kristus v roki drži biblijo in blagoslavlja ♦ Kristus, obdan s tetramorfom / 4 evangelisti ♦ Kristus sedi na nebu ali prestolu ♦ obdajata ga »alfa in omega« ♦ »Sem luč božja«	
Skupaj	2		

3. naloga: Gotika

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ Francija	
	1	♦ od sredine 12. do 15. stoletja	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.2	1	tloris, ena od: ♦ Je longitudinalen, v obliki latinskega križa. ♦ Tri- do petladijska bazilika. ♦ Na mestu apside nastane prezbiterij z žarkastimi kapelami. ♦ Križnorebrasto obokanje.	
	1	zunanost, ena od: ♦ Je skeletna gradnja. ♦ Zunanji in notranji oporniki prevajajo težo do temena, ki je zaključen s sklepnikom. ♦ Prevotlene stene imajo vitraž. ♦ Šilasti zaključki oken in streh. ♦ Bogato kiparsko okrašeno gotsko pročelje cerkve. ♦ Tridelna členitev stene. ♦ Triforijska galerija.	
	1	notranost, ena od: ♦ Je večnadstropna stavba. ♦ Stena je perforirana in sloni na slopih. ♦ Križnorebrasto obokanje.	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.3	1	♦ sedež škofa	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.4	1	♦ meščanstvo	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.5	1	ena od: ♦ gotsko krogovičje ♦ križna roža ♦ fiale ♦ gotski trilst, četverolist	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.6	2	dve od: ♦ Je obla, prostostoječa plastika. ♦ Kipi stojijo, postavljeni so na konzole, nad njimi je baldahin. ♦ Pod draperijo je vidna telesnost. ♦ Kipi so v rahlem gibanju, v kontrapostu, v gotski S-liniji. ♦ Imajo individualne izraze obraza. ♦ Obrazi imajo čustven izraz.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.7	1	♦ Ptujška gora	
	1	♦ Je longitudinalna, večladijska cerkev, kjer je srednja ladja le malo povišana/višja od stranskih ladij.	
	2	♦ Marija Zavetnica s plaščem ♦ Celopostavna Marija z Jezuščkom v naročju je priprošnjica vsega človeštva, varuje ga in ga ščiti pred kugo in Turki. ♦ Angeli jo kronajo za nebeško kraljico.	Za ime motiva 1 točka, za razlago 1 točka.
Skupaj	4		

4. naloga: Renesnančno slikarstvo

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	4	štiri od: ♦ slika 4.1: Michelangelo ♦ slika 4.2: Bosch ♦ slika 4.3: Dürer ♦ slika 4.4: Dürer ♦ slika 4.5: Botticelli	Za pravilno zapisano ime z ustrezno sliko 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.2	1	♦ rojstvo Venere	
	1	♦ Motiv govori o rojstvu boginje ljubezni, ki se rodi iz morske pene. ♦ Venera stoji na školjki in je gola. Na levi je personifikacija zahodnega vetra Zefirja, ki žene školjko proti obali Cipra, na obali pa jo na desni z razkošnim oblačilom pričakuje Pomona, poosebitev darežljivosti.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.3	1	♦ Dantejeva Božanska komedija	
	1	♦ Podoba pekla je povzeta po Dantejevem epu, v katerem se pojavita dve mitološki osebi: brodnik Haron s čolnom prevaža duše umrlih v svet mrtvih, Minos pa je sodnik v podzemlju. Upodobljen je tudi Dante.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.4	1	♦ Na sliki 4.3 so predstavljeni štirje apokaliptični jezdec, ki ob koncu sveta prinašajo pogubo človeštva.	
	1	♦ Na sliki 4.4 so v podobah štirih apostolov predstavljeni štirje temperamenti/štiri starostne dobe/štirje elementi.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.5	1	♦ krilni oltar / triptih	
	1	ena od: ♦ pohlep ♦ požrešnost ♦ napuh ♦ nezvestoba ♦ goljufija ♦ laž ...	
	2	♦ Štirje apokaliptični jezdec / Poslednja sodba ♦ Obe umetniški deli govorita o koncu sveta, o kazni za grešno življenje.	Za naslov umetniškega dela 1 točka, za pravilno utemeljitev pa še druga točka.
	1	♦ Voz proti pogubi vlečejo fantastične pošasti.	
Skupaj	5		

5. naloga: Michelangelo Buonarroti

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	♦ visoka renesansa	
	1	♦ manierizem / pozna renesansa	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.2	1	♦ Lorenzo de Medici	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.3	2	dve od: ♦ V kapeli sta pokopana dva člana družine Medici: Lorenzo in Giuliano. ♦ Na vsakem sarkofagu sta dve figuri, ki predstavljata/poosebljata Dan, Noč in Zoro, Mrak. ♦ Nad sarkofagi sta v nišah upodobljena antikizirajoča/idealizirana portreta umrlih v naravni velikosti.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.4	3	♦ slika 5.2: Pietà ♦ slika 5.3: David ♦ slika 5.4: Mojzes	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.5	2	♦ Pietà/Sočutna: predstavlja Marijo z mrtvim Kristusom v naročju. Marija je užaloščena in trpi zaradi sinove smrti. ♦ David je svetopisemski junak Stare zaveze, ki je premagal Goljata. Upodobljen je pred bojem. ♦ Mojzes je prerok, ki je izvoljeno ljudstvo odpeljal iz egiptovske suženosti. Prejel je dve tabli postave z desetimi božjimi zapovedmi.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.6	2	♦ papež Julij II. ♦ Namen postavitve je bil papežev nagrobnik. Kip Mojzesa je bil izdelan za njegovo grobnico.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.7	2	dve od: ♦ non finito ♦ figure so polne moči in psihične energije – terribilità ♦ monumentalna, gigantska, anatomske poudarjena telesa	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.8	1	♦ Auguste Rodin	

Skupno število točk: 60

Izpitna pola 2

1. naloga: Baročna umetnost

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	♦ 17. in 18. stoletje	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.2	3	tri od: ♦ Prostor je enoten, s samostojnimi kapelami ob straneh. ♦ Tloris ima obliko latinskega križa. ♦ Prečna ladja ne izstopa iz stavbne lupine. ♦ Osnova zasnova. ♦ Kupolo ima nad križiščem vzdolžne in prečne ladje. ♦ Stavba je razdeljena na pritličje in nadstropje. ♦ Fasada je razgibana z nišami, volutami, pilastri.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.3	1	♦ G. L. Bernini	
	2	dve od: ♦ Trg je zaprt, v obliki elipse. ♦ Arkade, ki zapirajo trg, so v obliki rok, dlani. ♦ Kolonade, ki zapirajo trg, pomenijo cerkev, ki sprejema svoje vernike. ♦ Važen nov element so vodnjaki, ki prispevajo k dinamičnemu značaju trga z bogato igro vode in zvoka. ♦ Opajanje vseh čutov.	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.4	2	♦ dvorec Versailles ♦ Ludvik XIV.	
	2	dve od: ♦ Prevladuje geometričnost, ki celoten kompleks povezuje v celoto. ♦ Prevladuje simetrija v tlorisu in obliki parkov (oblikovanje grmičevja in cvetlic). ♦ Do dvorca je pristop po treh avenijah, ki se spojijo v trg pred palačo. ♦ Glavna avenija je os, ki se nadaljuje v park in odpira v neskončnost. ♦ Del parka so vodnjaki z vodometi. ♦ To je francoski park, narava/rastlinje je podrejena/-o človeku/vladarju.	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.5	1	♦ baročni stropni iluzionizem	
	1	♦ Vtis nebeške razsežnosti in velika dinamično zasnovana kompozicija ustvarjata dramatičnost, vznesenost, igro svetlobe in sence, neskončnost; vse to učinkuje na čustva, na omamljanje čutov.	
	1	♦ Giulio Quaglio	
	1	♦ svetemu Nikolaju/svetemu Miklavžu	
Skupaj	4		

2. naloga: Prepoznavanje umetnika

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	♦ Peter Paul Rubens	
	1	♦ v 17. stoletju ♦ na Flamskem / v Antwerpnu	Za oba pravilna odgovora 1 točka.
	1	♦ flamski barok / barok	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.2	3	tri od: ♦ voluminozne, močne, čutne, herojske figure ♦ dinamičnost, dramatičnost, energičnost ♦ tople, žareče, bleščeče barve ♦ senzualno slikanje inkarnata	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.3	1	♦ mitološka snov	
	3	♦ Parisova sodba ♦ Boginje Hera, Atena in Afrodita so si hotele prilastiti jabolko z napisom »najlepša«. Prosile so pastirja Parisa, najlepšega izmed smrtnikov, naj reši spor. Vsaka izmed boginj mu je ponujala nagrado za jabolko: Hera moč, Atena vojne zmage, Afrodita najlepše dekle za ženo. Paris je jabolko prisodil Afroditi in kasneje z njeno pomočjo ugrabil Heleno, kar je pripeljalo do trojanske vojne.	Za poimenovanje zgodbe 1 točka, za opis zgodbe 2 točki.
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.4	1	♦ Francije	
	1	♦ Bil je diplomat.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.5	2	♦ po vsebini: mitološka zgodba – meščanski žanr/interier ♦ po obliki: dramatičnost – umirjenost, ponotranjenost	
	1	ena od: ♦ na Flamskem absolutistična, na Holandskem republikanska politična ureditev ♦ na Flamskem katolicizem, na Holandskem protestantizem	
Skupaj	3		

3. naloga: Romantika in realizem na Slovenskem

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ Narodna galerija v Ljubljani	
	3	tri od: ♦ slika 3.1: Jožef Tominc ♦ slika 3.2: Mihael Stroj ♦ slika 3.3: Marko Pernhart ♦ slika 3.4: Jurij Šubic ♦ slika 3.5: Ivana Kobilca ♦ slika 3.6: Jožef Petkovšek	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.2	1	♦ bidermajer	
	1	♦ bogati meščani, trgovci	
	1	♦ V ospredju sta bogastvo in uveljavitev v družbi (to dokazujejo statusni predmeti na slikah). Cenijo izobrazbo, zvestobo in omiko. Pomembna sta urejen dom in družina.	
	1	ena od: ♦ Bila je pesnica. ♦ Bila je avtorica libreta za opero Gorenjski slavček. ♦ Osebnostno je poznala Prešerna, ki je nekaj časa delal pri njenem očetu, dr. Blažu Crobathu, in se zgledovala po njegovi poeziji.	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.3	2	dve od: ♦ Krajina je idealizirana, poveljučana. ♦ Je sredstvo za izražanje avtorjevega odnosa do sveta in njegovih čustev. ♦ Krajina ima lahko simbolni pomen, metafizične značilnosti.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.4	1	♦ Na obeh slikah so upodobljeni člani družine umetnika.	
	1	♦ Pomanjkanje ljubezni, tujstvo.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.5	1	♦ Sprejetje na Salon je umetnikom pomagalo k uveljavitvi, priznanju, prepoznavnosti.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.6	2	dve od: ♦ Nova barvna lestvica s prevladujočimi temnimi, črno-rjavimi toni. ♦ Ni več patosa, razkazovanja čustev. Figure na sliki se zdijo odtujene druga drugi. ♦ Umetniki se osredotočajo na vsakdanje življenje nižjih slojev, t. i. malih ljudi, na tej sliki kmetov.	

4. naloga: Simbolizem in secesija

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	ena od: ♦ 1880–1910 ♦ konec 19. stoletja ♦ okoli leta 1900	
	3	tri od: ♦ V obeh delih je osrednja junakinja ženska. ♦ V obeh primerih gre za svetopisemski motiv. ♦ Obe deli poudarjata čutnost ženske / ženski sta erotizirani. ♦ Junakinji nastopata kot femme fatale.	
	1	ena od: ♦ V motivu prevladuje ornament, pozlata. ♦ Zaradi poudarjene dekorativnosti.	
Skupaj	5		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.2	4	štiri od: ♦ uporaba novih materialov (steklo, železo, keramika) ♦ poudarjena vegetabilnost z valovitimi oblikami ♦ asimetrične krivulje ♦ ideal celostne umetnine (celostno oblikovana stanovanjska hiša) ♦ novi dekorativni vzorci: organske/rastlinske ali živalske in geometrizirane oblike ♦ kombinacija različnih materialov (npr. glazirana keramika, pozlata, vitraji ...) ♦ eleganca okrasja	

		♦ mehke linije, s katerimi se organske oblike spreminjajo v dekoracijo ♦ modernizacija tlorisa (prostori prehajajo drug v drugega) ♦ posebna barvna paleta ubitih barvnih tonov rumene, oranžne, zelene ...	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.3	1	ena od: ♦ zaradi popotresne obnove Ljubljane ♦ zaradi vplivov iz tedanje prestolnice Dunaja	
	1	ena od: ♦ veleblagovnica ♦ ogelne stavbe	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.4	1	ena od: ♦ art nouveau ♦ jugendstil ♦ liberty	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.5	1	ena od: ♦ brata Kralj ♦ France in Tone Kralj	
	1	ena od: ♦ valovita organska linija ♦ podaljšane figure ♦ simbolika	
	1	ena od: ♦ ekspresionizem ♦ nova stvarnost	
Skupaj	3		

5. naloga: Umetnost druge polovice 20. stoletja

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	5	♦ slika 5.1: abstraktni ekspresionizem ♦ slika 5.2: land art ♦ slika 5.3: minimalizem ♦ slika 5.4: modernistična figuralika/povojno figuralno slikarstvo ♦ slika 5.5: pop art	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.2	1	skupna značilnost: ♦ ploskovitost / velike barvne ploskve	
	1	razlika: ♦ popolna abstrakcija – abstrahirana figuralika	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.3	1	♦ vključevanje motivov iz popularne kulture in vsakdanjega življenja v visoko umetnost	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.4	1	♦ New York	
	2	dve od: ♦ likovni kritik ♦ kurator ♦ galerist/trgovec ♦ zbiralec	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.5	2	♦ performans / body art ♦ material umetniškega dela je umetnikovo lastno telo / »umetniško delo« je živo dogajanje	
	2	♦ instalacija ♦ prostorska postavitve / združevanje arhitekturnih, kiparskih in slikarskih elementov v enotno celoto, ki jo povezuje skupen koncept	
Skupaj	4		

Skupno število točk: 60

DEL B**Navodila za ocenjevanje**

Navodila za ocenjevanje so pripravljena v skladu s poglavjem 3.2 »Tipi nalog in ocenjevanje« in z merili ocenjevanja posameznih delov izpita, ki so objavljena v poglavju 3.3.2 v Predmetnem izpitnem katalogu za splošno maturo 2024 – Umetnostna zgodovina.

Elementi ocenjevanja	Merila	Točke	Skupaj
1. podatki o umetniškem delu	za vsako pravilno navedbo: ime umetnika, naslov izbranega umetniškega dela ali ime in kraj, kjer stavba stoji, okviren čas nastanka, tehnika ali material, približna velikost in umestitev v slogovno obdobje	za vsako pravilno navedbo 1 točka	4 točke
2. oblikovna razčlemba	navedena ni nobena od oblikovnih lastnosti umetniškega dela	0 točk	3 točke
	opis motiva ter navedba in opredelitev enega ali dveh elementov oblikovne analize (telesnost, prostor, kompozicija, barve, svetloba, tekstura, ...) izbranega likovnega dela, razčlemba je pomanjkljiva	1–2 točki	
	navedba večine oblikovnih elementov v povezavi s kompozicijskimi lastnostmi in sestavo, jasna opredelitev in povezava s slikovnim gradivom	3 točke	
3. vsebinska razčlemba	navedena ni nobena od vsebinskih lastnosti umetniškega dela	0 točk	3 točke
	opis in prepoznavna ikonografskega motiva, interpretacija je pomanjkljiva in nejasna	1–2 točki	
	natančna opredelitev vsebine upodobljenega dela in njegovega sporočila; interpretacija je jasna, samostojna in smiselna	3 točke	
4. navedba okoliščin nastanka umetnine, umetniški vplivi in pomen za umetnost	naveden ni nobeden od zahtevanih elementov	0 točk	3 točke
	pomanjkljiva navedba okoliščin oziroma vplivov na izbrano umetniško delo; razlaga ni jasna; primerjava je pomanjkljiva in nejasna	1–2 točki	
	celovita navedba okoliščin, smiselno povezano opredeljeni umetnostni vplivi in jasno označen pomen dela za umetnost; interpretacija je smiselna in samostojna; primerjava je celovita in jasna	3 točke	
5. primerjava obeh umetniških del	navedena ni nobena primerjava	0 točk	4 točke
	navedena je ena zahtevana primerjava	1 točka	
	navedeni sta dve zahtevani primerjavi	2 točki	
	navedene so tri zahtevane primerjave	3 točke	
	navedene so štiri zahtevane primerjave	4 točke	
6. opredelitev odnosa do likovnih del	odnos do obeh umetniških del ni naveden	0 točk	2 točki
	zapis odnosa do obeh umetniških del	1 točka	
	smiselna opredelitev odnosa do obeh umetniških del z utemeljitvijo	2 točki	
7. celostni vtis besedila	besedilo ustreza v postavkah od 2 do 5 načrtanemu okviru, vendar ga ne presega	0 točk	1 točka
	besedilo presega v postavkah od 2 do 5 načrtani okvir: je izrazito dobro napisano, koherentno in suvereno, z bogatim splošnim in strokovnim besediščem, z izvirnimi analizami, primerjavami in interpretacijami	1 točka	

Skupno število točk: 20

Izpitna pola 1

6. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ Partenon (Atenin tempelj) ♦ Atene (na Akropoli) ♦ 447–432 pr. n. št. (druga polovica 5. st. pr. n. št.) ♦ monumentalne mere ♦ marmor ♦ arhitekta Iktin in Kalikrat, nadzornik gradbenih del in kipar Fidija ♦ klasična starogrška umetnost
2	tri od: ♦ Tloris Partenona je vzdolžen, longitudinalen, svetišče obdajajo z vseh strani stebri dorskega sloga. Najsvetejši del je naos ali cela, kjer je bil kip boginje Atene. Na zahodnem delu je zakladnica. ♦ To je dorski tempelj in je v celoti izdelan iz marmorja. Stoji na stopničasti pravokotni ploščadi (30,88 x 69,51 m), ki jo po vseh straneh obdajajo dorski stebri (8 x 17). ♦ Dorski stebri so brez baze, na žlebljenem deblu počiva kapitel, ki je sestavljen iz ehinusa in abakusa. Nad preklado je friz, s triglifi in metopami. ♦ V tempeljski notranjščini, v naosu, je bil kip boginje Atene Partenos. ♦ Kip Atene Partenos je bil okoli 13 m visok (446–438 pr. n. št.), izdelan iz zlata in slonovine, v krizelefantinski tehniki. ♦ Na zahodni strani za vhodom z druge strani je zakladnica, katere strop počiva na 4 visokih jonskih stebrih. ♦ Kiparsko okrasje templja so reliefi na metopah (92): na vzhodu gigantomahija, na jugu kentavromahija, na zahodu amazonmahija in na severu trojanske vojne. ♦ Na vsaki metopi je par teles v napetem boju vedno postavljen tako, da poudari likovno obliko pravokotnega polja. ♦ V obeh trikotnih tempeljskih čelih sta kiparski kompoziciji v visokem reliefu. ♦ Večfiguralne kompozicije se prilagajajo okviru nizkega, razpotegnjenega trikotnika. ♦ Telesa so polnoplastična, s poudarjenimi telesnimi oblinami, v različnih telesnih položajih: ležečem, klečečem, sedečem ... ♦ Za Partenon so značilne arhitekturne finese: rahla usločenost tempeljske ploščadi, stilobata, na katerem stoji stebrišče, ki se polagoma vzdiguje od vogalov proti sredini; obodi stebrov niso ravni, temveč se v skladu z zakonom entaze do spodnje tretjine širijo in potem ožijo; rahlo nagnjeni so vogalni stebri, niti ena vodoravna ali navpična smer v tem arhitekturnem delu ni povsem ravna. ♦ Kiparsko obdelane površine arhitekturne celote so bile pobarvane z rdečo, modro in zlato barvo, kar je bilo tedaj običajno za tempeljsko arhitekturo, pa tudi za kiparstvo.
3	tri od: ♦ Partenon je največje svetišče na atenski Akropoli in je posvečen božanski gospodarici Aten, grški boginji Ateni Partenos, in njeni »deviški« identiteti. ♦ Že pri prehodu skozi Propileje se zavemo, da v navideznem neredu in naključni razporeditvi arhitekturnih spomenikov na Akropoli vladata red in razmerja po pravilu zlatega reza, ki se ponavlja v razporeditvi arhitekturnih gmot, v njihovih celotah in posameznih arhitekturnih detajlih, kar naj kaže na kozmični red. ♦ Izjemna domišljenost vsakega elementa bodisi v arhitekturni strukturi bodisi v kiparski izvedbi je osupljiva; kot celota in v vsakem posamičnem elementu tempelj uteleša zamisel o veličastju grške kulture. ♦ Vse premišljene arhitekturne elemente in kiparsko okrasje templja prežema ena sama ideja, tj. kako čim bolj povečati boginjo Ateno, zaščitnico mesta. ♦ Mitološke prizore so Grki uporabili zato, da so z njimi posredno opozarjali na resnične dogodke iz zgodovine, na primer na svojo zmago nad Perziji, in s tem poudarjali, da civilizacija nadvlada nad barbarstvom, kultura nad nekulturo, dobro zmaga nad zlim, pravičnost nad

	krivico, demokracija nad tiranijo; tako so širili republikanske ideale grškega polisa in prikazovali svojo vlogo kulturne velesile tedanjega sveta. ♦ Trikotna tempeljska čela predstavljajo: na vzhodni strani rojstvo Atene, ki je v popolni bojni opremi skočila iz Zevsove glave, na zahodni strani pa je upodobljeno njeno tekmovanje s Pozejdomom, kdo bo zagospodaril nad Atiko. ♦ To ni le tempelj, ki povzdiguje in časti boginjo Ateno, temveč tudi spomenik grški zmagi nad Perzijci, simbol grške moči, bogastva in kulture.
4	tri od: ♦ Atenska Akropola je zrasla na prostoru leta 480 pr. n. št. v perzijskih vojnah opustošene stare Akropole; več kakor 30 let pozneje se je prenove lotil atenski državnik Periklej, ki je zanjo namenil finančna sredstva Aten in zavezniških mest za vojaško obrambo. ♦ S tem spomenikom sta se vpisala v zgodovino Periklej, pod čigar vladavino je nastal spomenik, in Fidija, kipar in nadzornik gradbenih del, s katerim je državnik prijateljeval. Čeprav se ni ohranilo nobeno njegovo delo, Fidija še danes velja za najpomembnejše ime med predstavniki grške klasične umetnosti. ♦ Tempelj je bil osrednja naloga grške arhitekture v obdobjih pred helenizmom. Partenon je najslovitější izmed klasičnih templjev, velja za pojem klasične arhitekture, pa tudi med dorskimi templji ga postavljamo na prvo mesto. ♦ Panatenejske slovesnosti so potekale enkrat na leto, od zbiranja Atencev ob vznožju Akropole do spreveda in izročanja daril ljubljene boginji, s katerimi so se ji Atenci poklonili. ♦ Kipi in reliefi so največja kiparska celota v sredini 5. stoletja in najvišji dosežek zrelega klasičnega sloga. ♦ Ob templju je stal 10 m visok bronasti Fidijev kip Atene Promahos (vojskujoče se Atene, oborožene s sulico, čelado in ščitom; konica sulice in zaključek čelade sta bila pozlačena ter sta z bleščanjem pomorščakom že od daleč kazala pot). ♦ Kip boginje Atene Partenos je izdelal Fidija, ki je bil tudi nadzornik del. ♦ Vse kiparsko okrasje je nastajalo pod Fidijevim vodstvom, vendar ga je izvedlo več kiparskih mojstrov, zato o njem govorimo kot o skupinskem delu s presenetljivo notranjo enotnostjo. ♦ Partenon kot vrhunec klasične umetnosti do danes ostaja eden najvplivnejših spomenikov iz zgodovine umetnosti (sooblikoval je rimsko umetnost, renesanso, neoklasicizem in historicizem, pa tudi postmodernizem je poln spominov nanj).
5	štiri od: ♦ Obe deli sta sakralna prostora. ♦ Prvo delo je antični tempelj, drugo delo je krščanska, katoliška cerkev. ♦ Prvo delo je posvečeno božanski zaščitnici Aten, grški boginji Ateni Partenos, cerkev San Miniato al Monte v Firencah je posvečena krščanskemu mučencu, svetemu Miniatu. ♦ Obe stavbi imata longitudinalno zasnovo: Partenon v obliki pravokotnika, San Miniato al Monte je triladijska cerkev, z apsidno na vzhodu. ♦ Prvo delo je sestavljeno iz več kolonad in dveh notranjih prostorov: naosa/cele, kjer je stal kip Atene, in zakladnice, cerkev v Firencah je triladijska bazilika, kjer glavno od stranskih ladij ločujejo marmorni stebri. ♦ Zunanjščino prvega dela zaznamuje kolonada dorskih stebrov, zunanjščino drugega dela pa členi pet lokov, ki jih nosijo stebri. ♦ Zunanjščina prve umetnine je brez poudarka, stebri so le nanizani, fasada drugega dela ima simetrično zasnovo, ki deluje slikovito zaradi različnih barv marmorja. ♦ Zunanjščina Partenona je v celoti iz belega marmorja (v preteklosti pobarvano čelo s kiparskim okrasjem), pročelje bazilike je v celoti okrašeno z geometričnimi vzorci iz raznobarnega marmorja. ♦ Notranjščina Partenona nima arhitekturnega poudarka, cerkev San Miniato al Monte ima razgibano notranjost, s tremi ladjami, loki, oboki, bazilikalno svetlobo. ♦ Notranjščina prvega dela je imela raven strop, v notranjščina drugega dela pa je odprto leseno ostrešje. ♦ Prvo delo je iz grškega klasičnega obdobja, drugo pa iz obdobja romanike.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del v nalogi z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.

7. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ Jan van Eyck ♦ Portret Arnolfinijev / Arnolfinijeva poroka / Arnolfinijeva zaroka / Giovanni Arnolfini z ženo ♦ 1434 / prva polovica 15. stoletja ♦ olje na lesu/olje na leseni (hrastovi) plošči ♦ 82,2 x 60 cm (manjše mere / kabinetni format) ♦ London, Narodna galerija ♦ zgodnja renesansa / staronizozemsko slikarstvo / severna renesansa / flamski primitivci
2	tri od: ♦ Na sliki sta dve celopostavni osebi v interierju. Na steni v ozadju je konveksno ogledalo, ki ga obrobja okvir z desetimi medaljoni s prizori Kristusovega pasijona. V njem vidimo odsev prostora: strop z lestencem, zajeta je celotna soba z oknom in skrinjo, hrbtina stran moža in žene ter odprta vrata sobe, skozi katera sta pravkar vstopili dve postavi v rdečem in modrem oblačilu. Pes strmi vanju. Oseba v rdečem je slikar sam, s čimer prikaže, da je priča prizoru in da je naslikal res točno tisto, kar je videl. ♦ Nad zrcalom je napis, ki se v prevodu glasi: »Jan van Eyck je bil tukaj 1434.« Slikar se je torej podpisal na steno. ♦ Prizor je naslikan z oljnimi barvami in finimi, večplastnimi lazurnimi potezami. ♦ Obrisi so sklenjeni, jasni – vsako telo je natančno izrisano, polnoplastično. ♦ Vse je naslikano prepričljivo realistično: portretiranca, njuna oblačila, notranjščina sobe in predmeti v njej. ♦ Kompozicija je simetrična, s poudarjeno središčno osjo z lestencem, ogledalom, sklenjenima rokama in psom v ospredju. ♦ Gibanja ni oziroma se zdi, da je zamrznjeno, vse je podrejeno svečanemu trenutku. Zakonca sta se prijala za roke, on dviga desnico v znamenje prisege. Portretiranca sta videti ujeta v razmišljanju, zadržana in mirna. ♦ Oljna slikarska tehnika je umetniku omogočila skrbno in natančno nanašanje barv, zato je lahko poudaril različne vrste tkanin, teksturo drugih predmetov, inkarnat, predvsem pa različne svetlobne učinke, najbolj izrazito na bleščečem medeninastem lestencu. ♦ Slika je zgrajena iz uravnoteženih barv: črno-rjava na Arnolfinijevem plašču nasproti zeleni na obleki njegove žene in rdeči, ki prevladuje v ozadju na pregrnjenem pohištvu. Vse druge barve imajo podrejeno vlogo. ♦ Prostor se perspektivno pogloblja. Bolj oddaljeni predmeti so naslikani manjši. ♦ Ogledalo vnaša v zasnovo slike novo dojemanje prostora in perspektive gledanja. Prizor v zrcalu ni le slika v sliki, ampak je zrcalna projekcija prizorišča, v katero umetnik umesti portretiranca. Z njim se odpira prostor, ki daje gledalcu priložnost za ogled z nasprotne strani sobe, kjer sta Arnolfinija. ♦ Dodatno gledišče omogoča, da se okvir slike razširi in vključi tudi mesto, od koder jo opazujemo: oseba, ki jo vidimo v zrcalu na pragu sobe, stoji na točki, s katere gledamo prizor. ♦ Ključno vlogo pri oblikovanju prostora igra svetloba, ki prihaja iz dveh virov: prvi je zunaj slike, svetloba pada iz levega zgornjega kota, drugi vir pa je okno, ki dodatno osvetljuje sobo. ♦ Svetloba je diskretna, deli sobe so v polsenci. Poleg značilnih svetlobnih učinkov na svetlečih se površinah, kot sta medenina ali zlata ogrlica mladoporočenke, je poseben izziv tudi igra svetlobe na rjavem krznu Arnolfinijevega plašča ali beli krzneni obrobi Giovannine obleke. V obeh primerih je s svetlobo dovršeno modelirana tekstura krzna. ♦ Morfološko slika spada v plastični slog. Značilni so jasnost, portretna natančnost in realizem v detajlih.
3	tri od: ♦ Ena izmed teorij pravi, da sta na sliki Giovanni Arnolfini, italijanski trgovec iz Luce, in njegova žena Giovanna Cenami ali Constanza Trenta – gre torej za dvojni portret mladoporočencev. (Nekatere sodobne teorije to izpodbijajo. Ob znanstvenem odkritju, da sta se poročila šele 14 let po nastanku slike, je bilo treba na novo določiti identiteto upodobljenecv. Vsekakor velja, da je na sliki član Arnolfinijeve družine z ženo.) ♦ Slika, ki je večkrat imenovana kot Arnolfinijeva poroka ali zaroka, ni mišljena kot dokument poroke, je pa upodobitev zakonske zveze. Na njej ni prikazana Arnolfinijeva noseča žena, saj si oseba pod prsmi z roko samo privzdiguje obleko, sešito po tedanji najnovejši modi.

	♦ Ker sta portretiranca oblečena v razkošna oblačila, gre za reprezentativni portret. Krznena oblačila so od nekdaj znamenje bogastva in se ne ujemajo z letnim časom (na vrtu lahko vidimo zoreče češnje). ♦ Na njuno bogastvo kaže tudi oprema sobe – medeninast svečnik, škrlatno posteljno pregrinjalo, orientalska preproga, pomaranče na polici (zakonca sta živela v Bruggeu, ne v Italiji). Hkrati skromen nakit Giovanne Cenami in odsotnost nakita pri Arnolfiniju kaže na skromnost. ♦ Notranjščina sobe je polna prikrite simbolike – na prvi pogled se zdi kot običajna meščanska soba, detajli pa imajo simbolne pomene, povezane z motivom poroke in zakonske zvestobe: sezute cikle nakazujejo svetost prostora/zakramenta. Dvignjena moževa roka pomeni prisego pri zaroki ali poroki. Sveča, ki je prižgana sredi dneva, simbolizira navzočnost sv. Duha/Kristusa, ki vse vidi. Pes simbolizira zakonsko zvestobo, zrcalo čistost in nedolžnost. Pasijonski prizori na medaljonih v okviru zrcala kažejo na obljubo odrešenja, rožni venec pa na predanost molitvi. Vsak predmet v tem intimnem prostoru odslikava resničnost in ima neki simbolni pomen: pomaranče in jabolka na okenski polici simbolizirajo rajski vrt in izvirni greh. Detajl sv. Marjete/Margarete na posteljni stranici je tudi simbolno povezan s poroko, saj je ta svetnica zavetnica porodnic. Detajl pošasti na naslonjalu klopi simbolizira greh, ki naj se mu par izogiba. Metlica je atribut sv. Marte, zavetnice gospodinj.
4	tri od: ♦ Arnolfinijeva poroka je prelomna zato, ker gre za prvi celopostavni dvojni (in reprezentativni) portret v zasebnem interierju. ♦ S svojo statičnostjo, nadčasovnostjo in poduhovljenostjo dobiva slika naravo oltarne podobe ne glede na to, da je par postavljen v meščansko sobo. Gre za posvetno sliko s številnimi sakralnimi prvini. ♦ Ker je slika tako natančen prikaz podrobnosti, bi njeno funkcijo lahko primerjali z nalogami, ki jih ima fotografija. ♦ Mojstrstvu van Eycka se je bilo težko približati, preseči pa ga ni bilo mogoče. Zato nima neposrednih posnemovalcev. ♦ Delo je bilo pozneje v lasti španskih kraljev. Tam je sliko lahko videl španski baročni in dvorni slikar Diego Velázquez. Vplivala je na njegovo znamenito delo Las meninas, kjer zrcalo na zadnji steni kaže dvojno navzočnost kralja in kraljice, pa tudi slikar se je upodobil kot pričevalec nekega dogodka. V 20. stoletju je portret Arnolfinijev v slogu naivne umetnosti preoblikoval sodobni kolumbijski slikar Fernando Botero.
5	štiri od: ♦ Obe deli sta reprezentativna portreta, vendar sta nastali v različnih obdobjih: v severni renesansi in bizantinski umetnosti. ♦ Pri obeh opazimo tudi slovesno razpoloženje, nekakšen zamrznjen, pomemben in veličasten trenutek. ♦ Obe upodobitvi imata tudi simbolni pomen: renesančni portret zakoncev z veliko prikrite simbolike kaže svečano prisego mladoporočencev; bizantinski cesar Justinijan s spremstvom pa je v sprevodu proti oltarju, pripravljen, da bo opravil daritev bogu. ♦ Prvo delo je portret zakoncev, moža in žene; na drugem delu je upodobljen le cesar Justinijan s svojim moškim spremstvom, vendar ima ta mozaična podoba svojo dopolnitev v mozaiku na nasprotni steni, kjer je upodobljena Justinijanova žena cesarica Teodora s svojimi ženskimi spremljevalkami. ♦ V obeh primerih gre torej za upodobitev zakonskega para. Na prvem delu je poudarek na njunem medsebojnem odnosu, na njuni poroki. Na drugem delu pa se zakonca udeležujeta spreveda k oltarju, usmerjena sta k daritvi, poudarjeno je njuno razmerje do boga. ♦ Van Eyckov portret je naslikan izjemno realistično, v plastičnem slogu. Justinijanova podoba pa je primer ploskovitega sloga, saj ni opaziti nobene prepričljive telesnosti; figure so začrtane z obrisi, so poenostavljene in podaljšane. Kljub temu pa so pomembnejše osebnosti (cesar Justinijan, škof Maksimiljan, bankir Julius Argentarius, general Belizarij) tudi portretno karakterizirane. ♦ Na prvi sliki sta figuri v rahlem tričetrtinskem profilu, osebe na drugi sliki pa stojijo frontalno. ♦ Prostor pri Arnolfinijevi poroki je natančno naslikan in perspektivično poglobljen; Justinijan s spremstvom pa se nahaja v brezprostorju, zelen trak nakazuje tla, ozadje pa je zlato. ♦ Kompozicija obeh portretov je strogo simetrična.

	♦ Za prvo sliko je značilna raba prikrite simbolike: predmeti v Arnolfinijevi sobi so realistično prikazani, vendar pa premorejo neki simbolni pomen. Na drugi sliki je glava cesarja Justinijana obdana s svetniškim sijem in s tem neprikrito razglašuje cesarjev status Kristusa na zemlji. ♦ Deli se razlikujeta tudi v tehniki: Arnolfinijeva poroka je olje na lesu, podoba cesarja Justinijana pa je primer mozaičnega slikarstva.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del v nalogi z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.

8. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ Celjski strop ♦ ok. 1600 (začetek 17. stoletja) ♦ tempera na platnu ♦ 14,45 x 9,87 m (zelo velike mere) ♦ osrednja dvorana Stare grofije (zdaj Pokrajinski muzej), Celje ♦ manierizem
2	tri od: ♦ Raven, lesen strop velike osrednje dvorane celjske Stare grofije je razdeljen na enajst polj, ki jih ločujejo dekorativno poslikani leseni tramovi in opaži. Vanje so vpete slike na platnu, ki so narejene v več kosih in naslikane s tehniko tempere. ♦ Prizor v osrednjem delu je naslikan iluzionistično, saj so ob robovih postavljene balustradne galerije, ki se zdijo kot drugi okvir velike slike. Nad njimi se dvigajo stebrišča, ki se v štirih vogalnih stolpičih navidezno dvignejo še za nadstropje više. Še više zgoraj se odpira pogled v nebo, na katerem lebdijo štirje putti. ♦ Čez spodnjo ograjo, čez katero je na vseh štirih straneh pregrnjenih več preprog, se nagibajo moški in ženske v manjših skupinah v sočasnih nošah. ♦ Med osrednjim poljem, ki se z naslikano iluzionistično arhitekturo odpira strmo navzgor, in stranskimi polji, ki kompozicijo umirjajo, je ustvarjen dinamičen kontrast. ♦ Osrednje polje s simetrijo po vzdolžni in prečni osi ter po diagonali učinkuje na gledalca kot strogo, razumsko urejeno. ♦ Celota je barvno poenotena, deluje monokromatsko, s prevladujočimi rjavkastimi toni. ♦ Med barvami prevladuje rjava. Zaradi odsotnosti komplementarnega kontrasta celota deluje monotono, hladno. ♦ Izrazitejši je svetlo-temni kontrast. ♦ Figure so oblikovane polnoplastično, naslikane so tudi v radikalnih perspektivnih skrajšavah. ♦ Posamezne kompozicije ali perspektivno skrajšane figure so bile povzete po bakroreznih predlogah.
3	tri od: ♦ Osrednje polje kaže izmišljeno arhitekturo in predstavnike tedanje višje družbe, ki izza balustradnih ograd gledajo navzdol na gledalce. ♦ Poleg plemičev in plemkinj, dvorjanov in vojakov naj bi bila upodobljena domnevni naročnik poslikave Janez Ambrož Thurn in sam umetnik. ♦ Ob daljših stranicah sta na izstopajočih podstavkih Jupitrov in Neptunov lik. ♦ V okvirnih poljih so upodobljeni štirje letni časi (ob vzdolžnih stenah) in dve antični bitki (ob ožjih stenah), v vogalih pa so giganti – napadalci neba – Tantal, Iksion, Faeton in Ikar, ki padajo v nižavo. ♦ Za robovi osrednjega polja so ob daljših stranicah stropa alegorično upodobljeni štirje letni časi z značilnimi prizori iz kmečkega vsakdanjika. ♦ Na krajših stranicah je prizor bitk iz Vergilove <i>Eneide</i>, in sicer boj med Trojanci z Enejem in Latinci pod vodstvom rotulskega kralja Turnusa. ♦ Ob daljših stenah pa so polja z upodobitvami štirih letnih časov, ki so predstavljeni z značilnimi kmečkimi deli. ♦ V vogalnih poljih so upodobljeni tako imenovani Giganti – napadalci neba: Tantal, Iksion, Ikar in Faeton. To so mitološki junaki, ki so poskušali osvojiti nebo in so padli na zemljo.

	♦ Program poslikave je značilen za 17. stoletje in v humanističnem duhu povečuje plemiške družine.
4	tri od: ♦ Ikonografski programi poslikav v palačah so vizualno predstavljali načela in ideale plemiške družine. ♦ Programe so navadno pisali humanisti, filozofi, slikarji pa so bili zgolj izvajalci natančno določene vsebinske sheme. ♦ Poslikava spada med prve primerke iluzionističnega slikarstva na Slovenskem. ♦ Avtor poslikave naj bi bil umetnik s severa, ki se je oblikoval v severnoitalijanskem umetniškem okolju pod vplivi pozne renesanse in manierizma. ♦ Večina prizorov je povzeta po grafičnih predlogah, zato delo opredelimo kot eklektično. ♦ Osrednji del z iluzionistično naslikano arhitekturo stebrišč se napaja iz slikarstva bolonjskih kvadraturistov in zgledov nizozemskega slikarja Hansa Vredemana de Vriesa. ♦ Naročnik poslikave je bila družina Thurn Valsassina, ki je bila severnoitalijanskega rodu, zato so strokovnjaki najpogosteje iskali izvor poslikave v severnoitalijanskem prostoru. ♦ Palačo je konec 16. stoletja dal sezidati Ahacij Thurn. Naročnik poslikave je bil razgledani Janez Ambrož Thurn, ki je posedoval več posesti na Štajerskem in Koroškem, bil je dvorni svetnik in kranjski deželni glavar. ♦ Poslikavo reprezentančnih prostorov z zapleteno povezavo z mitologijo lahko primerjamo s sobo mladoporočencev Andrea Mantegna na mantovskem dvoru družine Gonzaga. ♦ Gre za osamljen primer profanega slikarstva in plemiškega naročila na Slovenskem v času med renesanso in barokom. ♦ Po monumentalnosti je delo izjemno še za današnji čas. ♦ Celjski strop ostaja osamljeno in skrivnostno delo, mojstrovina anonimnega slikarja.
5	štiri od: ♦ Delo na prvi sliki je sestavljeno iz več motivov (11), zato je kompozicija bolj kompleksna, delo na drugi sliki pa je samostojen abstrakten motiv. ♦ Na prvem delu gre za iluzionistično upodobitev arhitekture s portretom naročnika, mitoloških in alegoričnih tem, na drugem je s posebnim nanosom barv ustvarjena posebna tekstura, ki se spreminja v vzorec. ♦ Kompoziciji obeh del učinkujeta dinamično. Celjski strop kljub simetrični in tektonski zasnovi zaradi konvergirajočih diagonalnih linij stolpov, razgibanih padajočih vogalnih figur in dinamični upodobitvi bitk deluje dinamično. Pollockova slika je eksplozija barve, v kateri razpoznavamo ritmične valovite linije in lise, ki učinkujejo dinamično. ♦ Celjski strop s perspektivnimi skrajšavami figur in arhitekture poustvarja iluzijo poglobljanja prostora, lahko govorimo o zelo razumni zasnovi dela, ki temelji na poznavanju perspektivnih zakonitostih. Na Pollockovi sliki likovne prvine: linije, ploskve, barve govorijo same zase, uporabljene so spontano in intuitivno, slika je zasnovana čustveno. ♦ Prva slika je plod sistematičnega načrtovanja s pripravljalnimi skicami, druga slika je rezultat spontanega nanašanja barve, ki temelji na intuiciji in je odsev trenutnega umetnikovega čutenja. ♦ Na prvem delu so figure anatomske pravilne, voluminozne, med njimi najdemo tudi domnevne portrete in avtoportret. Na drugem delu ni nobene opisnosti stvarnosti in narativnosti, nobene vsebine, vse je prepuščeno intuiciji in senzibilnosti gledalca. ♦ Deli sta si deloma podobni po koloritu. V obeh delih prevladuje topel in rjav kolorit. Na Celjskem stropu prevladujejo temnorjavi toni, v delu na sliki 8.2 pa zaradi kremno bele in rumeno oranžnih okraštih barvnih poudarkov prevladajo topli toni nad sivo, črno podlago. ♦ Na Celjskem stropu so jasni, čisti obrisi, vse je naslikano prepričljivo in natančno, skoraj realistično. Na Pollockovi sliki se zaradi drippinga barve razlivajo in pršijo. Umetnik poudarja notranjo izrazno moč barve in potez. ♦ Prvo delo je nastalo v manierizmu in je izraz aristokratske umetnosti, namenjeno dekoraciji rezidence v reprezentativne namene. Pollockova slika je nastala za galerijski prostor za gledalca, ki se sliki prepusti z odsotnostjo razuma in vzame to, kar mu slika ponuja. ♦ Delo na sliki 8.1 sodi v manierizem, delo na sliki 8.2 pa v abstraktni ekspresionizem. ♦ Delo na sliki 1 je nastajalo po tradicionalnem načinu slikanja na platno na slikarskem stojalu, delo na sliki 2 je podlaga, dana na tla, okrog katere umetnik v sunkovitih gibih kapljično nanaša barvo, kot v posebni obredni koreografiji.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del v nalogi z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.

Izpitna pola 2

6. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ Auguste Rodin ♦ Calajski meščani ♦ Calais, trg pred mestno hišo (Trg neznanega vojaka) ♦ 1886–1888 / zadnja četrtna 19. stoletja / postavitev 1895 ♦ postimpresionizem/impresionizem ♦ bron, ulivanje ♦ 202 x 205 x 196 / monumentalne mere
2	tri od: ♦ Kiparska skupina šestih moških likov je postavljena v javni prostor z nizkim podstavkom, s čimer se bistveno razlikuje od drugih javnih spomenikov 19. stoletja. Ker skupina ni postavljena visoko na podstavku, ampak tako rekoč iz oči v oči z gledalci, dobimo občutek, da ti meščani živijo med nami. ♦ Globina prostora je nakazana z različnimi postavitvami, gibanjem oseb in veliko praznino med njimi. Šest mož je razporejenih v krožni kompoziciji. ♦ Kip je bil namenjen postavitvi na prostem, saj se bron močno odziva na različno svetlobo. ♦ Kip je obhoden in ga je tudi treba gledati z vseh strani. ♦ Rodin je upodobil osebe v nadčloveški velikosti. Pod oblačili se vidijo izmučena, shujšana, žilava in mišičasta telesa meščanov. ♦ Oblikovanje telesnosti je slikovito, saj so oblike površinsko razdrobljene, polne igre svetlobe in senc. Vsak lik ima svoje gibanje, figure gledajo v različne smeri. Na obrazih se jim zrcalijo obup, agonija, strah – tesnobni občutki. ♦ Vsak od meščanov je bil modeliran v glini po živem modelu, najprej kot akt, potem pa mu je umetnik dodal oblačila. ♦ Figure so ekspresivne, vsaka izraža svoj notranji boj. Učinkujejo monumentalno. Da bi bili liki bolj ekspresivni, jim je kipar povečal roke in noge. ♦ Med osebami je izražena napetost, s katero se kip širi v prostor, k čemur pripomore tudi igra svetlobe na njegovi razgibani površini.
3	tri od: ♦ To je spomenik domoljubnim meščanom Calaisa, upodobitev dogodka iz stoletne vojne med Anglijo in Francijo. Kiparsko delo torej priča o konkretnem zgodovinskem dogodku, saj so se ohranila imena in usode upodobljenih meščanov. ♦ Angleški kralj Edvard III. je med stoletno vojno leta 1347 zahteval, da mu mesto izroči šest najvplivnejših in najbogatejših meščanov. To je bil kraljev pogoj, da neha oblegati mesto, katerega prebivalci so bili že povsem izstradani. V zameno naj bi prizanesel preostalim, sicer bi mesto povsem uničili. ♦ Rodin je upodobil trenutek, ko se teh šest najvplivnejših mestnih mož bosonogih in izmučenih odpravlja proti taboru angleškega kralja, da mu izročijo ključne mesta in trdnjave in se žrtvujejo za mesto/skupnost. ♦ Moški niso razpostavljeni glede na družbeni položaj, ampak so jih tragične okoliščine postavile v izenačeni položaj in so zato na enako visoki podlagi. ♦ Ritem gibanja in v različne smeri uprti pogledi povedo, da se jim po glavi podijo različne tesnobne misli. ♦ Vsaka od oseb izraža svojo osebno dramo, agonijo. To izkazujejo njihovi ekspresivni gibi in izrazi na obrazih. ♦ Rodinu je bilo bistveno upodabljanje duševnega stanja, ki je povezano z držo in gibi telesa.
4	tri od: ♦ Leta 1884 je Rodin od calajskega župana in uprave mesta prejel naročilo, da ustvari kip šestih meščanov, ki so se med angleškim obleganjem žrtvovali, da bi rešili svoje mesto. Naročniki so sicer pričakovali drugačen spomenik, ki bo bolj tradicionalen. Hoteli so ponazoritev herojskega žrtvovanja v smrti, zahtevali so piramidalno kompozicijo in podobe idealnih junakov. ♦ Znanih je več odlitkov cele skupine in posameznih meščanov, ki predstavljajo osnutke ali replike izvirnika.

	♦ Rodin velja za začetnika modernega kiparstva in enega največjih kiparjev vseh časov. ♦ Površina kipa je sproščeno oblikovana in razkriva vpliv Michelangela in njegovega non finita ali nedokončanosti. ♦ Površina je oblikovana tudi pod vplivom impresionističnega raziskovanja svetlobe – zaradi razdrobljene površine kip dosega številne barvne odtenke glede na vremenske vplive in dnevno svetlobo. ♦ Kiparstva se je učil ob prerisovanju antičnih kipov v Louvru in ob opazovanju živih modelov. ♦ Njegov veliki vzornik je bil Michelangelo, očitno pa je vplival na sodobnico, svojo učenko in muzo Camille Claudel. Matisse se je navduševal nad spontanostjo njegovih risb, kubiste in futuriste pa je navduševalo Rodinovo drobljenje površine kipov in upor proti akademskim pravilom. ♦ Rodin je našel novo pot v kiparstvu, podobno impresionističnim slikarjem. Z mehko oblikovanimi površinami, ki se drobijo v majhna polja, je dosegel poigravanje svetlobe in sence. ♦ V nasprotju z akademsko tradicijo zgodovinskih spomenikov, narejenih za en pogled, je Rodin ustvaril obhodni kip, ki ima več enakovrednih pogledov. ♦ Rodin je v upodobitev človeka vnesel izkušnjo bližnjega konca življenja in tako je posameznika predstavil kot nosilca univerzalne usode. S tem je močno vplival na kiparstvo 20. stoletja, saj je s splošnočloveško dramo presegel zgolj zgodovinsko sporočilo. S takimi poudarki se je približal tudi načelom simbolizma. Zamisel spomenika in njegovo zgodovinsko ozadje sta umetnika močno pretresla. ♦ Revolucionarnost kipa je v tem, da je spomenik civilnemu pogumu in žrtvovanju, ne pa vojaškim zmagam in zavojevanju. ♦ S tem delom je Rodin vplival na odnos javnosti do javnega spomenika.
5	štiri od: ♦ Obe kiparski umetnini sta monumentalni javni deli in sta ju ustvarila tedaj že uveljavljena kiparja: prvo je na ogled na trgu pred mestno hišo v Calaisu (kot kopija tudi v Parizu in Londonu), drugo pa krasi oltar sv. Rešnjega telesa ljubljanske stolnice. ♦ Prvo delo je javni spomenik, drugo pa tabernakeljski oltar. ♦ Prvo delo je ulito iz bronu (in obstaja v več kopijah), drugo pa je izklesano iz marmorja in obstaja samo v izvirniku. ♦ Prva kiparska skupina je obhodni kip in si jo lahko ogledamo z vseh strani. Stoji na nizki plinti, kar je bilo tedaj za javni spomenik neobičajno. Drugo delo pa je namenjeno frontalnemu pogledu in stoji na oltarni mizi. ♦ Prva kiparska skupina je enobarvna, drugo delo pa poleg enobarvnega marmorja, iz katerega sta izklesana angela, sestavljajo še različni drugačni materiali, ki krasijo tabernakelj in oltarno mizo: pozlata, pisani marmor. ♦ Pri prvem delu je površina enakomerno razdrobljena, opaziti je non finito, medtem ko je pri drugem delu površina teles zglajena in so povsem dokončana. ♦ Pri obeh delih so figure oblikovane polnoplastično. ♦ Kompozicija pri obeh delih je dinamična. ♦ Prvo delo je posvetno, drugo sakralno. ♦ Na obeh kipih je opazen kontrast med svetlobo in senco. ♦ Rodinove figure so dramatične, ekspresivne, dinamične, njihovi obrazi zrcalijo različna čustva: od groze, izčrpanosti, tesnobe itd., pri Robbovem oltarju pa opazimo zamaknjenost in patos pri obeh angelih, ki častita tabernakelj. Draperije so bolj realistične pri prvem kipu. ♦ Rodinove figure so realistične, Robbove so idealizirane, božje. ♦ V prvem kipu so osebe zgodovinsko izpričane, resnične, v drugi umetnini pa sta pred nami dva angela. ♦ Drugačno je tudi razpoloženje. Prvo delo obeležuje spomin na dramatičen zgodovinski dogodek žrtvovanja za domovino oziroma mestno skupnost. Drugo delo pa je namenjeno molitvi, čaščenju zakramenta sv. Rešnjega telesa.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del v nalogi z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.

7. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ Eugène Delacroix ♦ Sardanapalova smrt ♦ 1827 / prva polovica 19. stoletja ♦ 392 x 496 cm (monumentalne mere) ♦ olje na platnu ♦ Musée du Louvre, Pariz ♦ romantika
2	tri od: ♦ Kompozicija je dinamična in ustvarja občutek kaotičnosti, glavna silnica je padajoča diagonala od kraljevega očesa do zabodene ženske spodaj, padajoča linija. ♦ Osvetljeno in poudarjeno je središče slike, ki se proti stranem navidezno širi čez njen rob, v sredini so detajli zelo jasni, proti robu pa postajajo predmeti bolj zabrisani. ♦ Slikar z likovnimi sredstvi, s kompozicijo, perspektivo, komplementarnimi barvami, telesnostjo, izraža celo paleto dramatičnih človeških čustev. ♦ Osebe na sliki so polnoplastične, anatomske pravilne, v gibanju. ♦ Slikarjeve poteze so razgibane, strastne in slikovite. ♦ Slika izraža izredno energijo, vzdušje na robu norosti in simbolizira upor proti vsemu, kar zagovarja klasična umetnost. ♦ Barve so tople, živahne in bogate. Prevladuje rdeča barva. ♦ Uporaba komplementarnih barv, npr. rdeče in zelene, za poudarjanje kontrasta. ♦ Poudarjen je svetleč inkarnat kože na golih figurah.
3	tri od: ♦ Motiv je zgodovinski, vzet iz starega veka, iz asirske zgodovine. ♦ Na rožnati postelji z zlatimi sloni leži Sardanapal – povzročitelj pokola, ki divja okrog njega. ♦ Sardanapal, zadnji asirski kralj, ki je živel v Ninivah, naj bi ob spoznanju, da mu ne bo uspelo ubraniti mesta pred napadalci, sklenil zažgati palačo z najdragocenejšim, kar premore: z odaliskami, služabniki in živalmi vred. ♦ Sardanapal v levem zgornjem kotu se ne meni za trpljenje ljudi okoli sebe, ampak kot poosebljeno zlo dominira nad pokolom in ga nadzoruje. ♦ Prizor gole odaliske tik pred smrtjo, ki kralja prosi za milost, on pa se ne zmeni zanjo. ♦ Kralj se pripravlja, da bo zaužil čašo s strupom. ♦ Slika ima dramatičen učinek, predstavlja skupinski samomor.
4	tri od: ♦ Iskanje novih virov in motivov slikarjev v leposlovju, orientalizmu. ♦ Prizor iz asirske zgodovine, ki ga je v svoji drami Sardanapal (1821) predstavil lord Byron. ♦ Orientalizem, kot ga je razumela tedanja družba: neusmiljeni, z dragulji okrašeni princ, ugrabljene žrtve v eksotičnih oblačilih, goli črni sužnji, senzualizem harema ... ♦ Slika je bila razstavljena na pariškem Salonu leta 1827 in ni bila dobro sprejeta. ♦ Slikar je bil sodobnik neoklasicistov, razvil pa je popolnoma drugačen način slikanja, ki je nasproten lepoti, harmoniji in redu neoklasicizma. ♦ »Spopad« med zagovorniki neoklasicističnega načina slikanja in novega romantičnega: prvi so zagovorniki risbe – slika mora temeljiti na skrbno izdelani skici, barva je drugotnega pomena, drugi pa so zagovorniki barve. ♦ Delacroix velja za enega največjih koloristov vseh časov, ki se je zgledoval pri Rubensu in slikarjih beneške renesanse, njegovo delo pa je močno vplivalo na razvoj modernizma. ♦ Za romantično obdobje je značilno tudi povezovanje z literaturo, predvsem s poezijo in dramatikom, ter z glasbo. ♦ Samomor je priljubljena tema romantike. Značilni za romantično razpoloženje so melanholija, eksotizem, čutnost, dramatičnost, nasilje.
5	štiri od: ♦ Prvi vtis obeh slik deluje dinamično, na prvi sliki je to padajoča diagonala, na drugi so figure razvrščene neuravnoteženo, prosto in zapolnjujejo prvi plan slikarske ploskve. ♦ Na obeh slikah je skupina figur, na prvi sliki v nedoločenem prostoru, na drugi sliki v naravi.

	♦ Na prvi sliki je prostor še dokaj razviden, v ospredju vidimo posteljo, ki je pravzaprav grmada, in v ozadju vidimo v ognjenih zubljih del mestnega obzidja, na drugi sliki je prostor določen z veduto mesta Toledo in nebom v ozadju. ♦ Obe sliki sta večfiguralni kompoziciji z razgibano držo figur, na prvi sliki so figure realistične, imajo herojska in čutna telesa, so senčene in delujejo polnoplastično. Podobno velja za telesa na drugi sliki, le da so njihova telesa razpotečena, zasukana kot figura serpentinata. ♦ Na prvi sliki prevladuje topel kolorit, najrazličnejših barvnih tonov, na drugi sliki so barve nenavadnih nenaravnih hladnih tonov, prevladujejo hladni pepelnato modrikasti toni v kontrastu z rumenimi in modrimi barvami nenavnega sijaja. ♦ Na obeh slikah se pojavlja akt, vendar na prvi sliki ta tradicionalno poudarja senzualno lepoto telesa, na drugi sliki je pet golih razpotečenih in nenaravno modeliranih in senčenih teles v različnih pozah, ki delujejo hladno, kot bi bili iz marmorja. ♦ Motiv prve slike izvira iz leposlovja in zgodovine, upodablja asirskega kralja Asurbanipala v njegovem najbolj dramatičnem preobratu, na drugi sliki je mitološki motiv, vzet iz trojanske vojne, kjer je svečenik Laokont s svojima sinovoma žrtev grških bogov, ki so namenili zmago Grkom. ♦ Na obeh slikah umetnika predstavita dramatična čustva in trpljenje, ki jih izražajo figure: na prvi samomorilno uničevalno slo vladarja, ki uničuje vse svoje dragocenosti, na drugi sliki je močno izraženo čustveno stanje teles in obrazov v boju za življenje, ki ga še stopnjuje mračno vzdusje oblakov in veduta mesta Toleda v ozadju. ♦ Prva slika sodi v romantiko, druga pa v manierizem.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del v nalogi z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.

8. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ Le Corbusier (Charles Édouard Jeanneret) ♦ Notre-Dame-du-Haut (romarska cerkev Marije Device nad Ronchampom, tudi kapela nad Ronchampom) ♦ armirani beton, steklo ♦ arhitektura manjših mer ♦ 1950–1955/sredina 20. stoletja ♦ Ronchamp/Francija ♦ mednarodni slog / modernizem
2	tri od: ♦ Cerkev stoji na samem, na vzpetini sredi podeželske krajine na vzhodu Francije, nedaleč od meje s Švico, ki je bila arhitektova rojstna domovina. Vzpetina je blago dvignjena nad okolico, hkrati pa pogleda z nje na vse štiri strani neba daleč naokoli ne zmoti noben izrazitejši vrh. ♦ Stavba ni velikih mer. Ima vzdolžno zasnovano ladjo, v katero vodita dva stranska vhoda. V njej je osno postavljen glavni oltar, pod tremi stolpi pa so še tri kapele. ♦ Tloris je nepravilnih oblik, v njem se konveksne linije izmenjavajo s konkavnimi, in ga ne moremo opredeliti s pravilnimi geometrijskimi liki. ♦ Stavba je zgrajena iz armiranega betona, debelino sten pa je arhitekt izpolnil tudi z materialom, ki je ostal tod od stavbne predhodnice. Tlaki in oltarji v notranjščini so iz kamna. Stene so površinsko obdelane z brizganim betonom, strop pa je oblikovan z vidnim betonom. ♦ Notranjščina kapele je skromna, brez bogate opreme, le s preprostimi klopmi ob južni steni. ♦ Notranjščina je zapolnjena s plastičnimi učinki, saj je vse ukrivljeno, stene in strop, celo tla se blago krivijo proti oltarju po nagibu hriba. Tik pod ukrivljenim stropom je v steni pod njim 10 cm široka špranja, zaradi katere se zdi, kakor da bi strop lebdel. ♦ Notranjščina je napolnjena z igro svetlobe, ki zaradi neenakih kotov, pod katerimi so okna vsekana v steno, pada v različnih smereh. Tudi steklo v oknih je različne debeline in različnih barv, prozorno ali pa v rdeči, zeleni in rumeni barvi.

	♦ Vznemirljiva igra svetlobe je poleg igre plastičnih volumnov in površin drugo pomembno dramaturško sredstvo, ki ga je uporabil arhitekt. ♦ Južna stena je zelo debela (od 140 do 370 cm) in se proti stropu stanjša na 50 cm, zato daje vtis velikanske skale. ♦ V največjem oknu vzhodne stene (vsa druga so majčkene, kakor s šivankino konico prevrtane odprtine) je postavljen kip Marije z Detetom, ki se zaradi svetlobe iz ozadja jasno izriše. Ta kip iz 17. stoletja je edina vidna vez, ki novo stavbo povezuje s prejšnjo. Če ga pogledamo z zunanje strani, vidimo, da je povezan z oltarjem na prostem, ki je v uporabi med romanji. ♦ Velikanska školjka betonske strehe, ki spominja na letalsko krilo, kljub teži in strnjeni gmoti deluje lahkotno in organično ter je hkrati lahko vodni zbiralnik. Ker je ukrivljena navzgor, se dež, ki pada nanjo, zbira ter odteka po žlebu, ki kot nekoč srednjeveški bruhalniki v obliki glav pošasti bruha vodo, da se v majhnem slapu zliva s strehe.
3	tri od: ♦ Cerkev naredi na nas prej vtis velikanske plastike kakor arhitekture z uporabno notranjščino. Le Corbusier jo je bolj modeliral kakor gradil. Linije arhitekture je spretno povezal s horizontalami okoliških hribov in ustvaril stavbo, ki je prostorsko nekaj posebnega (site specific), še več, z njo je želel združiti človeka z vesoljem. ♦ To je svetišče, ki bolj kakor krščansko občutenje slavi božanske sile iz narave. ♦ Stavba izžareva plastično čvrstost in zgoščenost osrednjega jedra ter je polna neke zadržane eksplozivne sile. Že sam tloris z množico nepravilnih oblik in svetlobni kontrasti se zdijo kot posledica eksplozije. ♦ Z organsko arhitekturo, za katero se zdi, kakor da bi jo oblikovala spontana naravna rast, je arhitektu uspelo ustvariti izjemno uporaben prostor za predano versko meditacijo z vrhunsko akustiko. ♦ Svobodno oblikovanje notranjščine je zagotovilo za izvrstno akustiko prostora: človeški glas v njej zazveni nadzemeljsko. ♦ Moderni slog v arhitekturi zagovarja obliko, ki sama izrazi vsebino, v tem primeru doživetje svetišča. Verski prostor je oblikovan tako, da ne potrebuje dodatnega simbolnega okrasja, ki ga je v tradicionalnih cerkvah vse polno.
4	tri od: ♦ Frančiškanski opat Couturier je h gradnji objekta, ki naj bi nadomestil v 2. svetovni vojni bombardirano romarsko kapelo, povabil vodilnega modernega arhitekta Le Corbusierja, ki je vabilo takoj, ko je videl kraj, kjer naj bi stala kapela, sprejel. ♦ Pri delu je prepletel raznovrstne vplive: spomin na obliko praznega oklepa rakovice, ki jo je našel na plaži na Long Islandu, usmerjali so ga starogrško načelo o postavljanju akropole z glavnimi svetišči na hribu ter zgledi od serapeuma iz Hadrijanove vile v Tivoliju in mošeje Sidija Ibrahima v El Atteufu v Alžiriji do nagrobnih stel z otoka Ischia. ♦ Kapela se močno razlikuje od drugih del tega arhitekta in spada v njegovo pozno obdobje. Tu ni več sledu o strogi Le Corbusierjevi geometriji, standardizaciji oblik in industrijski estetiki. Raje se je odločil za hoteno primitiven in skulpturalen slog. ♦ Kapela Notre-Dame-du-Haut velja za enega najlepših primerov krščanske umetnosti v 20. stoletju, hkrati pa je nedvomno najpomembnejši verski objekt v tem stoletju.
5	štiri od: ♦ Obe stavbi sta sakralni stavbi, katoliški cerkvi, posvečeni Mariji. ♦ Prva je romarska cerkev manjših mer, stoji na samem na podeželju; druga je stolnica, je večja in stoji v središču mesta. ♦ Prva cerkev je iz armiranega in brizganega betona, druga pa je iz kamna. ♦ Prva cerkev deluje masivno, težko, druga je primer skeletne gradnje. ♦ Prva cerkev je modernistična, druga visokogotska. ♦ Prva cerkev ima samosvoj tloris, je le rahlo longitudinalno usmerjena, proti oltarju obiskovalca usmerjajo nekoliko nagnjena tla. Druga cerkev je postavljena po tradicionalnem tlorisu latinskega križa, je odločno longitudinalno usmerjena in obiskovalca v celoti usmerja proti oltarju. ♦ Notranjščina prve cerkve je prostorsko poenotena, notranjščina druge cerkve pa je členjena na ladje in kapele ter posamezne obočne pole. ♦ V notranjščino obeh cerkva svetloba prodira skozi slikana okna (vitraje); prva, modernistična cerkev v tem torej nadaljuje tradicijo druge, gotske cerkve. ♦ Pri prvi cerkvi pročelje ni posebej poudarjeno, pri drugi pa je zelo izpostavljeno in bogato kiparsko okrašeno.

	♦ Nasploh je prva cerkev brez dekorativnih elementov, so le gole stene, druga cerkev pa je polna arhitekturnega in kiparskega figuralnega okrasja. ♦ Prva cerkev je modernistična in prekinja tradicijo oblik sakralnih stavb, druga cerkev pa pomeni enega izmed vrhuncev v razvoju tradicionalne zasnove krščanske cerkve ter tedaj prevladujočega gotskega sloga.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del v nalogi z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.